



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

60. An Inquisitores possint procedere ad decisionem causarum sine
Vicario Capituli Sedis vacantis? Et an Capitulum Sede vacante sit iudex in
causa hæresis? Et quid in ordine ad exemptos? Ex part. 4. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

Sup. hoc sup. §. 1. **P**rima opinio negat. Ita Simanca in cathol. in-
stit. tit. 3. num. 9. & in enchirid. tit. 5. num. 2.
Rojas singul. 27. num. 7. Zeechius in sum. tract. 1. tit. de
fide. cap. 11. num. 14. Azorius tom. 1. lib. 8. cap. 18. §. 16.
& alij.

2. Secunda opinio affirmat, & ita docet Molina de
just. tom. 5. tract. 28. num. 15. Iulius Clarus in
praxi crimin. §. heresi. num. 5. qui citat glossam in
Clem. 1. de hereticis, in ver. Contra eos, & Cartarium
in praxi.

3. Tertia opinio distinguit. Vnde Michael Zanardus
in direct. Theol. part. 2. cap. 6. quæst. 15. sic ait: Quoad
sententiam absolutoriam multi tenent Inquisitorem
& Episcopum unum posse sine altero inquisitum de
heresi absolvere, ut Io. Andreas, Paulus Cardin. &
Abbas; alij verò, ut Ancharanus, Aretinus, & Soci-
nus oppositum sentiunt. Videtur autem mihi dicen-
dum quod absolvere inquisitum de heresi stat duplici-
ter. Primò, quando ex processu non resultat eum esse
nec convictum, nec confessum, nec iudicis sufficien-
tibus ad torturam indicatum de heresi. Secundo, quan-
do est convictus, vel confessus, vel graviter indicatus,
ita ut torquendus veniat. Si primum, uterque potest
seorsim reum absolvere, quia non est inventus reus,
nec aliud contra eum manet agendum. Si secundum,
unus non poterit sine alio eum relinquere & absolvere.
Primò, quia torquendus est, & tortura non potest
infligi ab uno sine alio. Secundo, quia sumus in nego-
tio gravi, in quo postulanda est congregatio, & ad
ulteriora est procedendum. Hæc Zanardus.

4. Mihi verò placeret prima opinio quæ fundatur
in Clement. 1. de heret. sed in aliquibus provinciis est
consuetudo ut Inquisitores sine Episcopo proferant
sententiam absolutoriam, & ideo Antonius Sanctarell.
de heresi cap. 46. dub. 2. num. 13. sic asserit. Alij sententi-
am non possunt Episcopum & Inquisitorem seorsim senten-
tiam absolutionis proferre; quæ sententia est sequen-
da, nisi alicubi esset consuetudo in contrarium legiti-
mè præscripta. Ita ille, & ego.

5. Sed an dicta consuetudo in sacro Tribunali In-
quisitionis Hispaniæ viget, Molina de just. tom. 5. tract.
5. disp. 27. num. 15. in fine, affirmat. Sed Simanca in cathol.
instit. tit. 3. num. 9. negat.

6. Nota etiam, ut ^{supra} adnotavimus, quod Sosa
in aphorism. Inquis. lib. 1. cap. 3. num. 5. docet, esse usu re-
ceptum Inquisitores indicare abjuratorem, & purga-
tionem sine Episcopo, unde ubi adest talis consuetudo
legitimè præscripta, ego illam, ut ^{supra} dixi non
damnare.

RESOL. LX.

An Inquisitores possint procedere ad decisionem causarum
sine Vicario Capituli Sedis vacantis?
Et an Capitulum Sede vacante sit iudex in causa hæ-
resis?
Et quid in ordine ad exemptos? Ex part. 4. tract. 8.
Ref. 33.

Sup. contem-
to in hac
Ref. in to. 3.
tit. 5. ref. 22.
§. 1. **R**espondeo negativè, nam, ut ^{supra} dictum est
de Episcopo, dicendum est etiam de Capitulo
Sede vacante, quod est iudex ordinarius in causa hæ-
resis, non exercendo hanc jurisdictionem per se ip-
sum, sed per Vicarium ad id specialiter deputatum, ut
patet in cap. ad abolen. de heret. ibi. vel Clerici ipsi Sede
vacante, &c. & colligitur ex Clem. 1. §. propter de hæ-
ret. Et ita hanc sententiam tenet Simanca in cathol. in-
stit. tit. 2. §. num. 6. Gundissalvus de heret. quæst. 7. n. 8.
Decianus in tr. crim. lib. 5. cap. 21. num. 13. Carrera tr.
de heret. num. 66. & 70. Bonifacius de Vitalinis in Cle-

ment. 1. num. 48. & 50. de hereticis, & alij. & hæc om-
nia procedunt non solum quando sedes vacat absolu-
tè, sed etiam quando Episcopus esset captivus, vel si
non ministraret propter non expeditas literas, ut no-
tant Decianus, Carrerus & Bonifacius de Vitalinis
locis citatis.

2. Sed an Capitulum Sede vacante sit iudex in cau-
sa heresis modo quo ^{supra} etiam in ordine ad exemptos,
affirmat Socinus in cap. ad abolen. num. 44. &
Card. Zabarella in Clem. 1. de heret. §. duro. num. 60.
in 8. quæst. At ego contrariam sententiam tenendam
esse existimo, quia Capitulum succedit Episcopo in
his quæ Episcopo competunt de jure ordinario, non
autem ex delegatione. Sed Episcopus, ut ^{supra} nota-
tum est, non est iudex ordinarius exemptorum in cau-
sa heresis, sed delegatus, ergo &c. & ideo nostram
sententiam tenet Decianus ubi ^{supra}, num. 14. & Car-
rera n. 66. cum Io. Andrea in cap. ad abolen. num. 15.
Ancharano num. 10. & aliis.

RESOL. LXI.

An detur appellatio à sententia Inquisitorum lata con-
tra hereticos, eorum credentes, fautores, defensores, &
receptatores?

Et an hæredes heretici possint appellare à sententia lata
contra hereticum?

Et an detur appellatio à sententia interlocutoria gra-
vaminis illati ante definitionem, & pariter in ap-
pellatione à Decreto tortura? Ex part. 4. tract. 8.
Ref. 20.

§. 1. **R**espondeo quod à sententia contra hereticos, ^{Sup. contem-}
Reorumque credentes, fautores, defensores, & ^{to in hoc §.}
receptatores lata non datur appellatio, ut patet ex ^{in ref. seq.}
Inquisitionis, de heret. in 6. & tradunt DD. ut Simanca ^{§. 1.}
de Cathol. instit. tit. 6. num. 2. Rojas singul. 19. num. 1.
& seq. Paramus de Inquisit. orig. lib. 3. quæst. 4. num. 58.
Decianus in tract. crim. lib. 5. cap. 20. num. 26. & cap. 58.
num. 1. & Patinacius de heresi quæst. 185. §. 15. num. 227.
ubi num. 230. notat, quod sicut hereticus à sententia
contra se lata appellare non potest, ita nec etiam ap-
pellare possint illius hæredes.

2. Notandum est tamen quod limitatur supradicta ^{Sup. hoc ibi}
sententia à Farinacio num. 232. & 235. Calderino tr. ^{dem §. Ve-}
de heret. cap. 29. num. 2. cum aliis in appellatione à sen- ^{tum}
tentia interlocutoria gravaminis illati ante definiti-
vam, & pariter in appellatione à decreto tortura.

3. Non gravabor tamen hic, apponere verba In-
struct. Tolet. anno 1561. num. 50. ubi sic ait. [Deven-
los Inquisidores mirar mucho que la sentencia del tor-
mento sea justificada, y precediendo legitimos indici-
cios, y en caso que desto tengan escrúpulo o duda por
fer el prejuizio irreparable pues en las causas de here-
gia ha lugar apelacion de las interlocutorias otorga-
ran la apelacion a la parte que apelare. Pero en caso
que esten satisfechos de los legitimos indicios, que
del proceso resultan esta justificada la sentencia del
tormento, pues la apelacion en tal caso se reputa fri-
vola, deven los Inquisidores proceder à la execucion
del tormento sin dilacion alguna. Y adviertan que en
dada han de otorgar la apelacion, y por esto non pro-
cedan à sentencia de tormento ny execucion della ha-
sta despues de conclusa la causa, y haviendose rece-
bido las defensas del reo.] Sic ibi. Sed de hac quæ-
stione infra etiam redibit sermo.

Sup. hoc ibi
dem, & in
ordine ad
exemptos
ibi in §. ult.
& lata in §.
ult. & lata in
alia Ref.
ejus annot.
Sup. in Ref.
quæ hic est
infra §. 5.
Quando an-
te medium.

Sup. hoc ibi
dem §. No-
tandum est
latè in alia
Ref. ejus
not.

Inf. in Ref.
quæ nunc
hanc sequet
tur.